

Căldura și apa caldă nu au culoare politică

Soluția USR pentru rezolvarea termoficării în București

autori: Silvia Dinică, senator, membru în Comisia economică, Dan Ionescu

Primăria Municipiului București și Ministerul Energiei ar trebui să colaboreze în mod direct și profesionist în rezolvarea problemei termoficării Capitalei. Soluția pe care o propune USR este înființarea unei companii de către cele două instituții, companie care să acopere activitatea RADET și ELCEN.

Noua entitate ar trebui să fie listată la bursă pentru a atrage finanțări suplimentare și pentru a asigura transparența totală. Este esențial ca serviciul de termoficare să fie scos de sub influența nefastă a factorului politic.

Termoficarea Capitalei este o bombă cu ceas care întârzie să explodeze de câțiva ani. Când și cum se va întâmpla acest lucru depinde aproape în întregime de Primăria Municipiului București (PMB) care de aproape 10 ani trăiește pe datorie, delapidând practic bugetul de stat. Mecanismul e construit în așa fel încât să nu se poată atrage vinovăția nimănu. Cum s-a ajuns aici și cine se face vinovat? Nimeni, până în momentul de față, datoriile unei regii autonome prost administrată și supusă influenței politice sunt de nestins. Viitorul nu sună nici el bine. PMB

visează la asociații care să se ocupe de termoficarea în București și comunele adiacente, ignorând faptul că dacă ar trebui să plătească ea datoriile regiei de termoficare ar intra direct în faliment.

Scurt istoric al unei datorii pe care nu o va plăti nimeni

Regia Autonomă de Distribuție a Energiei Termice București (RADET) este în subordinea Consiliului General al Municipiului București și a fost înființată în decembrie 1990. RADET este responsabilă de transportul, producerea, distribuția și furnizarea de energie termică pe baza unei licențe. Licențierea și subordonarea față de PMB face din RADET un uriaș cu picioare de lut. Anul trecut, înainte de intrarea în insolvență, RADET avea peste 3.500 de angajați și gestiona 996,781 kilometri de rețea primară și 2.949,46 kilometri de rețea secundară. Pentru că folosea o licență, RADET parctic are doar dreptul de utilizarea a rețelei de termoficare, care continuă să fie a PMB.

În această calitate, RADET este cea care furnizează apă caldă și căldură orașului București, încasează contribuțiile cetățenilor, investește în refacerea rețelei și își plătește proprii furnizori. Situația este mai mult decât dramatică. 81% din rețeaua primară și 54% din cea secundară sunt mai vechi de 30 de ani. Pierderile pe rețea ajung până la 38%, RADET are o datorie de 3,99 miliarde de lei către ELCEN (aflată în subordinea Ministerului Energiei), principalul

furnizor, și nu poate investi niciun leu în refacerea infrastructurii. Datoria RADET provine în principiu din neplata în ultimii 10 ani de către PMB a subvenției de 50% de care beneficiază locuitorii Capitalei. Toate la un loc au produs intrarea în insolvență a Regiei, fapt care a atras de la sine și intrarea aproape simultană în insolvență a ELCEN, companie grevată la rândul ei de o datorie de 1,74 miliarde de lei către furnizorii săi.

Datoria RADET provine în principiu din neplata în ultimii 10 ani de către PMB a subvenției de 50% de care beneficiază locuitorii Capitalei.

Insolvența celor două companii a fost singura soluție de a împiedica un dezastru de proporții care s-ar fi produs dacă, în loc de insolvență, am fi avut un faliment al producătorului și distribuitorului de agent termic în București. Rămâne incertă plata datoriei RADET către ELCEN deoarece nivelul sumei datorate (3,99 mld lei) reprezintă nu mai puțin de 80% din bugetul anual al PMB (5 mld lei). Acumularea anuală a datoriei din cauza subvenției pentru populație pe care PMB a refuzat să o plătească arată mai degrabă a premeditare, deoarece era evident că prin acumularea sumelor se va ajunge la o dimensiune care va împiedica orice intenție de plată. Fostul primar, Sorin Oprescu, a refuzat de mai multe ori să soluționeze situația la care a contribuit din plin și i-a lăsat Gabrielei Vrânceanu Firea un cartof fierbinte. Ambii edili au preferat să mute discuția din planul economic în cel politic și au amenințat, de fiecare dată când se puneau problema executării datoriei RADET, cu acțiuni politice și au cerut guvernului să rezolve problema prin intermediul Ministerului Energiei.

Ce propune Primăria Capitalei

Primăria Capitalei a propus un proiect de hotărâre privind aprobarea de principiu a înființării unei societăți comerciale având ca obiect principal activitatea de producere, furnizare a energiei electrice și

termice, servicii energetice și de mentenanță.

Din raportul de specialitate s-ar putea interpreta că această nouă companie va fi complementară sistemului ELCEN-RADET, în sensul că va acoperi zonele în care nu ajunge rețeaua existentă. Raportul de specialitate al Primăriei justifică necesitatea înființării societății comerciale prin contribuția acesteia la atingerea obiectivelor Strategiei de Alimentare cu Energie Termică în Sistem Centralizat a Consumatorilor din Municipiul București¹,

menționând ca obiectiv strategic: "realizarea unor surse noi de cogenerare de înaltă eficiență care să alimenteze zonele de consum situate la distanțe mari față de sursele ELCEN existente"², "utilizarea surselor regenerabile prin valorificarea energetică a deșeurilor menajere din Municipiul București"³.

Municipiul București".³

Aparent, noua societate comercială a primăriei va trebui să intre într-un parteneriat cu cei care gestionează gropile de gunoi ale orașului și care au contract pentru preluarea gunoiului menajer. De asemenea, s-ar putea înțelege că noua societate va dezvolta rețele de agent termic în zona noilor cartiere ale capitalei, care nu sunt conectate încă la rețeaua de termoficare centralizată. Dar noile cartiere au soluții proprii de încălzire și este puțin probabil să fie interesate să renunțe la independența energetică și să se conecteze la un sistem de încălzire deficitar cum este cel centralizat.

Primăria propune înființarea noii societăți sub forma unui SRL, probabil pentru a evita responsabilitățile pe care le are în momentul de față ca gestionar al RADET-ului, Regie Autonomă. Amintim că, spre exemplu, unele primării din Valea Jiului (Petroșani) au preferat să înființeze SRL-uri pentru a gestiona utilitățile publice, SRL-uri pentru care procedurile de insolvență/lichidare în caz de dificultăți financiare sunt mai facile.

1. <https://goo.gl/e5lhck>

2. <https://goo.gl/DD5Kub>

3. idem

Scenariul optim propus de USR

Constituirea unei singure companii pentru distribuția și producția agentului termic. Instalațiile deținute de ambele companii (ELCEN care produce energie, RADET care gestionează conductele de distribuție a agentului termic și a apei calde) au nevoie de reparații și modernizări urgente. Este eficient ca investițiile în reparații și modernizări să fie făcute de o singură companie, concomitent (în partea de transport și distribuție). Fuziunea ar permite reducerea costurilor cu serviciile suport (contabilitate, mentenanță, logistică, dispecerizare, etc).

Odată constituită această companie, ea ar trebui să fie listată pe bursă urgent, cu un pachet consistent care să asigure în același timp transparentizarea întregii activități și să scadă participațiile PMB și ale Ministerului Energiei astfel încât să nu mai existe un control politic asupra noii companii. Cele două instituții publice vor rămâne acționare la noua companie, își vor putea numi reprezentanți în Consiliul de Administrație care să le susțină interesele, dar listarea consistentă ar împiedica controlul politic nefast, care a dus RADET și ELCEN în situația de astăzi. O listare de acest calibru are menirea și de a atrage surse de finanțare suplimentare, pentru că, să nu uităm că deși starea rețelelor este dezastruoasă, la ele sunt branșați 1.230.000 de cetățeni, cu 566.000 apartamente care beneficiază de apă caldă și căldură din partea administrației locale. Aceste cifre sunt impresionante și pot fi baza unui plan de afaceri consistent, care să atragă finanțare pe măsură, odată ce listarea noii companii ar deveni o realitate.

Opțiuni vizate până acum pentru realizarea fuziunii ELCEN-RADET

Varianta 1: Transferul cu titlu gratuit al participațiilor statului în ELCEN de la Ministerul Energiei către Primăria Municipiului București — imposibil financiar

Primăria ar deveni singurul administrator al producției și distribuției de agent termic și apă caldă în capitală. Un asemenea proiect a fost inițiat de Sor-

in Oprescu și Victor Ponta și s-a lovit de opoziția Curții Constituționale care a constatat că bunurile din patrimoniul statului nu pot fi transferate decât cu justă plată (vezi cazul transferului a 20% din acțiunile Portului Constanța în administrarea Primăriei). În cazul în care transferul s-ar face cu justă plată, este greu de crezut că Primaria ar avea puterea financiară pentru a acoperi valoarea contabilă a ELCEN.

Varianta 2: Absorbția RADET de către ELCEN în cadrul procedurii de insolvență — vizată de posibile conflicte politice

Procedura este fezabilă și ar duce la stingerea obligațiilor născute între ELCEN și RADET de peste 3,9 miliarde de lei (inclusiv dobânzi și penalități). Astfel, noua societate ar avea de achitat doar datoriile pe care le are ELCEN către terți (cifrate la circa 1,5 miliarde lei). În acest caz, cel mai probabil, noua societate va fi administrată inițial de creditorii (ANAF / Bănci / Romgaz / Distrigaz), iar după ieșirea din insolvență, de către Ministerul Energiei.

Ar trebui ca PMB să acorde noii societăți licență de furnizare a agentului termic în București, astfel încât să poate realiza producție și furnizare integrată a agentului termic în oraș. Dar această soluție, prin care un minister gestionează termoficarea celui mai mare oraș din România poate fi generator de criză politică. Ce se va întâmpla în momentul în care Primăria Municipiului București va avea aluloare politică decât cea a Guvernului României? Anul trecut Gabriela Vrânceanu Firea a acuzat Ministerul Economiei că încearcă să o atace politic în chestiunea RADET - ELCEN. Duă cum se observă extrem de ușor, o soluție de acest gen este incubator pentru un scandal politic inevitabil care va afecta în primul rând cetățenii Capitalei.

Varianta 3: Preluarea ELCEN de către RADET — nefezabil

Acest plan a fost vehiculat în cursul anului trecut de către vechiul consiliu de administrație al RADET-ului, cu consecința împărțirii activelor ELCEN (CET Grozăvești, Vest, Sud, etc.) către entități care urmează să gestioneze local alimentarea cu agent termic a orașului, inclusiv prin construirea unor noi centrale care să valorifice deșeurile menajere din oraș.

Această variantă este propusă și de avocatul Piperea, administratorul judiciar al RADET, în luările de poziție publice. În Strategia de Alimentare cu Energie Termică în Sistem Centralizat a Consumatorilor din Municipiul București se prevăd acțiuni concrete pentru preluarea ELCEN-ului de către RADET: transformarea Regiei în RADET SA, societate comercială, obținerea licențelor și autorizațiilor necesare funcționării, precum și contractul de delegare a serviciului de termoficare a municipiului București. Se intenționează ca în cadrul planului de reorganizare al RADET SA, să se prevadă fuziunea prin absorbție a ELCEN în RADET SA.

Este de remarcat că ELCEN-ul deține un patrimoniu imobiliar impresionat în București, terenuri cu suprafețe semnificative situate în zone cheie ale orașului (Splaiul Independenței, Palatul Cotroceni, etc.).

Absorbția ELCEN-ului în RADET este însă discutabilă deoarece RADET-ul datorează bani ELCEN-ului, iar proiectul de fuziune are nevoie de aprobarea creditorilor ELCEN (Engie, Romgaz, ANAF, + instituții bancare/ Piraeus, Alpha Bank). Aportul primăriei în noua societate ar fi relativ mic în raport cu contribuția ELCEN și a celorlalți creditori, deoarece RADET nu deține conductele de transport agent termic din capitală, ci este doar concesionarul serviciului public.

Este de așteptat ca și ELCEN să își valorifice poziția juridică favorabilă, cerând, spre exemplu, falimentul RADET. ELCEN este creditorul majoritar al RADET-ului și el va decide soarta societății. În acest context, ELCEN-ul va trebui să facă demersuri pentru a obține contractul de delegare a serviciului de termoficare a municipiului București. Această situație nu se va tranșa mai devreme de iarna anului 2017 – vara anului 2018, și are un potențial impact politic semnificativ. În toate cazurile, primăria nu va fi acționarul unic al „noului RADET”, ci va trebui să accepte alți acționari majoritari (potențial ANAF, bănci și Romgaz).

Singura soluție, scenariul USR

USR crede în oportunitatea constituirii unei companii dedicate termoficării Bucureștiului, dar o companie care să fie listată la bursă pentru asigurarea transparenței și scoasă de sub influența politică a majorității Consiliului General al PMB. Proiectul societății este esențial să explice modul în care se va implementa noua structură comercială și modul ei de a se raporta la termoficarea orașului. Este imperios necesar ca funcționarea, recrutarea și planul de afaceri să fie complet transparente, conform legilor în vigoare (cu accent pe legea 111/2016 privind guvernanta corporativă a întreprinderilor publice).

Istoria ne arată că Primăria a greșit constant când a venit vorba de RADET și procesul de termoficare a Capitalei. Alocarea cu întârziere de către Consiliul General a subvențiilor pentru energia termică furnizată de RADET către populație. Mărirea de producători a tarifelor de producere a energiei nu s-a reflectat în prețul final al energiei livrate de RADET către populație și persoane juridice. Diferența de preț a fost preluată astfel de facto de RADET ca datorie față de producători (ELCEN). Lipsa investițiilor în rețeaua de transport și distribuție a RADET a dus la creșterea pierderilor din rețea până la nivelul greu sustenabil din prezent. Dincolo de lipsa investițiilor, nu au fost alocați la timp nici măcar banii pentru reparații curente. Capacitățile de producție și distribuție existente nu sunt adaptate cererii de pe piață.

Așadar, doar profesionalizarea serviciului de termoficare prin construcția unei companii performante și ieșită de sub controlul factorului politic poate salva Bucureștiul de la un dezastru iminent.